

การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*
ACADEMIC ADMINISTRATION BASED ON 3 WISDOM OF EDUCATIONAL
INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

รพีพร พาดำ¹, พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์²
Rapeeporn Pata¹, Phrakhruvichitpanyaphorn²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : Genniepmc@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ในการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 351 คน กลุ่มเป้าหมายเพื่อการสัมภาษณ์เป็นผู้บริหารและครู จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินความต้องการจำเป็นด้วยค่า PNI_{modified} และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา และความต้องการจำเป็น ได้แก่ (1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (2) ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา (4) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ (5) ด้านการนิเทศการศึกษา (6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ผู้บริหารควรสร้างบริบทความเป็นวิชาการที่เป็นเลิศในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เน้นการใช้สื่อการเรียนการสอน ควรให้

ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรวมของมนุษย์ การเสนอมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการศึกษา มาตรการเหล่านี้รวมถึงการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครูควรเข้าถึงสื่อการสอนและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ; หลักปัญญา 3; ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the current situation, desirable conditions, and necessity requirements for academic administration based on wisdom 3 of educational institution administrators under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2, and 2) to study practical guidelines for academic administration based on wisdom 3 of educational institution administrators under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of 351 Educational institution administrators and teachers, and the target group of 5 people for interviewing educational institution administrators and teachers. The research instrument was questionnaire. Statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation. the necessities were assessed by $PNI_{modified}$ and descriptive analysis.

The results showed that: 1) The current state of academic administration based on the Wisdom 3 overall was at a moderate level. The aspects can be ranked from highest to lowest as follows: educational administration, research for educational quality improvement, measurement and evaluation of learning outcomes, management of teaching and learning in schools, media innovation, technology and learning resources, and curriculum development in educational institutions. As for the desired state of academic administration based on the Wisdom 3, when considering each aspect ordered from the highest to the lowest, they were educational supervision, followed by research to improve the quality of education, measurement, assessment for learning, teaching and learning management in educational institutions, innovative media, technology and learning resources, and curriculum development in educational institutions. Desirable conditions for academic administrations based on wisdom 3 overall was at a high level considering each aspect ordered from the highest to the lowest: teaching and learning management in educational institutions, assessment for learning, educational supervision, research to improve the quality of education, innovative media, technology and learning resources, curriculum development in educational institutions, and necessities included: 1. Teaching and learning management in educational institutions 2. Assessment and evaluation for learning 3. Curriculum development in educational institutions 4. innovative media,

technology and learning resources 5. educational supervision 6. research to improve the quality of education. 2) Academic administration guidelines based on the Wisdom 3: educational institutions should create a concrete context of academic excellence in educational institutions, emphasized on the use of teaching materials, should focus on the holistic development of human being, proposed measures to solve education problems included giving stakeholders, teachers should have access to teaching materials and learning resources that were appropriated to the true potential of learners for improving the quality of learning.

Keywords : Academic administration; Wisdom 3; Educational institution administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและการปลูกจิตสำนึกให้รู้จักคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่อง และเมื่อปัจจุบัน โลกเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ได้ส่งผลให้เป็นสังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและรุนแรงเพิ่มมากขึ้น นั่นคือ การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันควรมุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อม มีทักษะสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตในโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่คิดเป็น ตัดสินใจอย่างชาญฉลาด แก้ปัญหาได้ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นของต่างชาติที่กำลังแพร่หลายเข้ามาในประเทศไทย ใช้ได้อย่างเหมาะสม และใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน รวมทั้ง นำทักษะการเรียนรู้มาใช้ในการ ดำเนินชีวิตและเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นปกติบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม (Rotherham, A., & Willingham, D., 2009)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนทุกคน อันเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2552) โดยมีโรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษาที่จะต้องดำเนินการด้านการศึกษาให้กับนักเรียนมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลการดำเนินการ ด้วยการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย หลักการของโรงเรียน ร่วมกับองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องพยายามที่จะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการจัดการศึกษาหลาย ๆ ประการ เช่น หลักสูตร ครูผู้สอน นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมี

ประสิทธิผล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ความพยายามที่จะดำเนินการทุกอย่าง ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยให้เกิดผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพในที่สุด (ภารดี อนันต์นาวิ, 2557)

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง นักเรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี หากจะดูว่างานวิชาการ โรงเรียนใดเป็นอย่างไรดูได้จากนักเรียนในโรงเรียนนั้นๆ การบริหารงานวิชาการจะเกิดประสิทธิผลได้ ผู้บริหารโรงเรียนจะทราบและเข้าใจเป็นอย่างดีต่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ งานวิชาการจึงถือเป็นงานหลักไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใดก็ตาม การดำเนินงานวิชาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, วิมลพร สุวรรณแสนทวี (2560) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการความสำคัญมากที่สุด ผู้บริหารทุกคนควรรับผิดชอบงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการ ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยทำงานร่วมกับครูผู้สอน กระตุ้นเตือนให้คำแนะนำ และประสานงานให้ครูผู้สอนทุกคนร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ การที่พิจารณาถึงคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาในระบบ สถานศึกษานั้น เราอาจพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พฤติกรรมของผู้เรียน ตลอดจนความงอกงามในด้านต่างๆ ในตัวผู้เรียน ผลผลิตที่ว่า นั้นสืบเนื่องมาจากการฝึกฝนอบรมและ สั่งสอนทั้งในและนอกห้องเรียนทั้งสิ้น กระบวนการที่ก่อให้เกิดผลผลิตดังกล่าวนี้จะต้องอาศัยในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งก็หมายถึงการบริหารงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 36 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และจากการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับจังหวัด Local Assessment System (LAS) ยังมีจุดอ่อนและอุปสรรคที่จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนให้มีความเข้มแข็งขึ้นในการบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารจัดการศึกษาคุณภาพการศึกษาซึ่งสถานศึกษามีศักยภาพทุกด้านไม่เท่ากันผลการประเมินระดับประถมศึกษา ในระดับการประเมินคุณภาพ O-NET และ NT ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยระดับชาติ ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศขาดความครอบคลุม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2565)

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยในการแก้ปัญหาทางวิชาการได้ สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมในทุกเรื่องไม่ว่าในเรื่องการบริหารงานวิชาการก็ตาม เบื้องต้นและกระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมตามสาระรัฐธรรมนูญ (พุทธศักราช 2560 มาตรา 81) ทั้งนี้ การนำหลักปัญหา 3 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์รวมทั้งคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน กล่าวคือ ปัญหา 3 หมายถึง วิธีการพัฒนาปัญหาทั้ง 3 ได้แก่ สุตมยปัญหา จินตามยปัญหา และภาวนามยปัญหา เป็นวิธีการที่จัดไปตามระบบของการพัฒนาความรู้ของคนที่ คนจะมีความรู้

เบื้องต้นจากการได้ยินได้ฟัง การอ่านการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เป็นเบื้องต้นก่อนแล้วจดจำเอาความรู้ที่นั้น ๆ เก็บไว้ เรียกว่ามีความรู้จากภายนอกตนต่อจากนั้นก็ใช้ความคิดพิจารณาถึงความรู้ที่ตนได้จดจำไว้นั้น ตามหลักการของโยนิโสมนสิการแล้วทำให้เกิดความรู้ขึ้นภายในตน และ ลำดับสุดท้าย ภาวนามยปัญญา คือ การทดลองลงมือปฏิบัติจริงจนเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ในการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3.2 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางเพื่อนำไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3,668 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร 247 คน และครูผู้สอน 3,421 คน (ข้อมูลครูและบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2565) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & Morgan, D. W., 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มี 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยใช้ Google Form ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินความต้องการจำเป็นด้วยค่า $PNI_{modified}$ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

5. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงาน วิชาการตามหลัก ปัญหา 3	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$PNI_{Modified}$	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนา หลักสูตรใน สถานศึกษา	3.03	0.79	ปาน กลาง	4.10	0.66	มาก	0.35	3
2. ด้านการจัดการ เรียนการสอนใน สถานศึกษา	3.15	0.71	ปาน กลาง	4.34	0.54	มาก	0.38	1
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้	3.17	0.67	ปาน กลาง	4.31	0.61	มาก	0.36	2
4. ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่ง เรียนรู้	3.10	0.75	ปาน กลาง	4.16	0.65	มาก	0.34	4
5. ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.20	0.74	ปาน กลาง	4.23	0.64	มาก	0.32	6
6. ด้านการนิเทศ การศึกษา	3.23	0.62	ปาน กลาง	4.28	0.65	มาก	0.33	5
รวมเฉลี่ย	3.15	0.71	ปาน กลาง	4.24	0.63	มาก	0.35	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.15$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลางจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}= 3.23$, S.D. = 0.71) รองลงมาคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}= 3.20$, S.D. = 0.74) ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X}= 3.17$, S.D. = 0.67) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X}= 3.15$, S.D. = 0.71) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}= 3.10$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X}= 3.03$, S.D. = 0.79)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.34$, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.31$, S.D. = 0.61) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=4.28$, S.D. = 0.65) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=4.23$, S.D. = 0.64) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=4.16$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.10$, S.D. = 0.66)

ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวม มีค่าเท่ากับ 0.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (0.38) รองลงมา คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ (0.36) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา (0.35) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ (0.34) ด้านการนิเทศการศึกษา (0.33) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (0.32) ตามลำดับ

สรุปความต้องการจำเป็นเรียงตามลำดับดังนี้

- 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2) ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้
- 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
- 4) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้
- 5) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2 แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปได้ดังนี้

5.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา อันได้แก่ ควรสร้างบริบทความเป็นวิชาการที่เป็นเลิศในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เน้นการใช้สื่อการเรียนการสอน ศึกษาและ

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตในการเรียนการสอน วางแผนงานด้านวิชาการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

5.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อันได้แก่ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์รวมของมนุษย์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นการเสริมสร้างเยาวชนของชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและปลูกจิตสำนึกในการทำความดีเพื่อสังคม การบริหารจัดการผู้เรียนให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพก็มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความต้องการ ความสนใจ และความถนัดที่แตกต่างกัน การสร้างแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือยังส่งผลดีต่อกระบวนการเรียนรู้อีกด้วย การเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่และการแสวงหาความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลทางศีลธรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สุดท้ายนี้ การอยู่ร่วมกันในสังคมและการใช้เทคโนโลยีต่างๆเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมก็มีความสำคัญเช่นกัน

5.2.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ อันได้แก่ มีการเสนอมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการศึกษา มาตรการเหล่านี้รวมถึงการให้มีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมและพฤติกรรมต่างๆ การประเมินควรสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวบ่งชี้ที่ระบุไว้ในหลักสูตร และควรสะท้อนถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์และการเขียน การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประเมินยังสามารถส่งเสริมการสื่อสารที่ดีและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ เอกสารหลักฐานควรได้รับการกำหนดมาตรฐานเพื่อให้มั่นใจถึงแนวทางที่สอดคล้องกัน

5.2.4 ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ อันได้แก่ สิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้คือต้องให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองให้ได้มาตรฐานการเรียนรู้ ครูควรเข้าถึงสื่อการสอนและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ครูควรมีความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และใช้ทักษะและความคิดในการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ ควรนำนวัตกรรมทางการศึกษามาผลิตและพัฒนาแอปพลิเคชันหรือสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้เรียน สถานศึกษา และสถาบันทุกระดับและประเภทการศึกษา ควรนำผลที่ได้รับจากการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามาประเมินว่าผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญคือต้องพิจารณาว่าผลลัพธ์ตรงหรือต่ำกว่าเกณฑ์หรือไม่

5.2.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันได้แก่ เป็นที่ชัดเจนว่าการวิจัยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและวิธีการสอน การกระตุ้นให้ครูทำการวิจัยและพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยสามารถนำไปสู่ประสบการณ์การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการวิจัยสามารถช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา และการวางแผน การปฏิรูปการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการการวิจัยในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำวิจัย นอกจากนี้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนและนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นสำหรับผู้เรียน การสร้างวัฒนธรรมการวิจัยภายในสถาบันการศึกษาและการส่งเสริมการใช้และการเผยแพร่งานวิจัยยังช่วยปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาได้อีกด้วย

5.2.6 ด้านการนิเทศการศึกษา อันได้แก่ ระบบการจัดการศึกษาจะมุ่งเน้นที่การทำให้มั่นใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพ และมีการนิเทศติดตามและปรับปรุงนโยบายและกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการตรวจสอบคุณภาพภายในและการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อช่วยปรับปรุงแนวปฏิบัติในการสอน นอกจากนี้ การผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและเครือข่ายการกำกับดูแลถือเป็นวิธีการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล โดยรวมแล้วปรากฏว่าระบบการนิเทศการศึกษามีความครอบคลุมและคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน ส่วนงานอื่น ๆ เป็นส่วนส่งเสริมให้งานวิชาการมีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่งานวิชาการ เพราะงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับงานทุกฝ่ายในโรงเรียน จุดมุ่งหมายของงานวิชาการ คือ การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถนำความรู้ไปใช้ในการ ดำรงชีวิตตามอัตภาพ เป็นพลเมืองดีของสังคม นอกจากนั้น งานวิชาการยังจะช่วยปรับปรุงคุณภาพ ของการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งจะเกิดประโยชน์ สูงสุดต่อนักเรียนในเรื่องการดำเนินงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 คือ (1) สุตมยปัญหา คือปัญหาที่เกิด จากได้รับจากการฟัง ได้อ่าน ได้เรียนรู้เรื่องราวจากผู้อื่น ซึ่งเป็นความรู้ที่นำมากำหนดแนวคิดของเราเอง และนำไปใช้ในการทำงานการใช้ชีวิต (2) จินตามยปัญหา คือปัญหาเกิดจากการคิด และ (3) ภาวนามย ปัญหา คือปัญหาอันเกิดจากการอบรมจิตเป็นปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติจนรู้แจ้งเห็นจริงด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ ฟราย, เคทเทอร์ริดจ์และมาร์แชล (Fry, Ketteridge and Marshall, 2009) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วยงาน หลายอย่าง เช่น หลักสูตรการจัดแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การ พัฒนาครูด้านวิชาการ การนิเทศการสอน เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย นิลเขียว (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลัก ปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

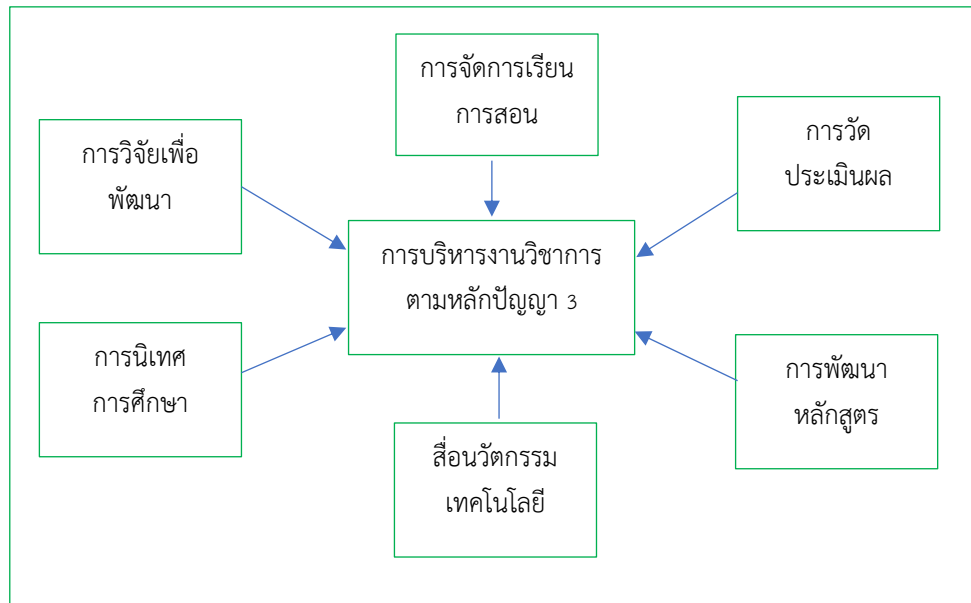
6.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสำคัญของงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาจะเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้น ถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ ตระหนักในภารกิจ รู้ และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า และมีหลักการในการบริหารอย่างชัดเจนโดยใช้หลักปัญหา 3 และหลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ได้แก่ หลักการพัฒนาคุณภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด หลักความเป็นวิชาการ และปัญหา 3 หมายถึงการกระทำให้เกิดความรู้เห็นจริงในธรรมที่ควรรู้ควรเห็นปัญหา จำแนกตามแหล่งเกิดมีดังนี้ คือ (1) สุตมยปัญหา คือ ปัญหาที่เกิดจากได้รับการฟัง ได้อ่าน ได้เรียนรู้เรื่องราวจากผู้อื่น ซึ่งเป็นความรู้ที่นำมากำหนดแนวคิดของเราเอง และนำไปใช้ในการทำงานการใช้ชีวิต (2) จินตามยปัญหา คือ ปัญหาเกิดจากการคิด และ (3) ภาวนามยปัญหา คือปัญหาอันเกิดจากการอบรมจิตเป็นปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติจนรู้แจ้งเห็นจริงด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ ภารดี อนันต์นาวิ (2557) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของ สถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นให้ กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ ที่จะให้สถานศึกษา ดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ สถานศึกษามีความ เข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ ตลอดจนการ วัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างม คุณภาพและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญข้าว ชุ่มเกษรกุลกิจ (2560) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและ มากที่สุด โดยด้านที่มีค่าความต้องการ จำเป็นสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้าน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียน กำหนดแนวทางการบริหารงาน วิชาการฯ ได้ 39 แนวทาง ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรใน สถานศึกษา 6 แนวทาง การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 6 แนวทาง การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ 6 แนวทาง การวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6 แนวทาง การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5 แนวทาง การพัฒนาส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6 แนวทาง และการนิเทศการศึกษา 4 แนวทาง

6.3 ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวม มีค่าเท่ากับ 0.35 เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีค่าดัชนีลำดับความ

ต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก (0.38) รองลงมา คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ (0.36) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา (0.35) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ (0.34) ด้านการนิเทศการศึกษา (0.33) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (0.32) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยเริ่มในปีการศึกษา 2565 สำหรับโรงเรียนประถมที่มีความพร้อม ในปี 2566 เริ่มใช้ในโรงเรียนมัธยมที่มีความพร้อม และโรงเรียนประถมทุกโรงเรียน และในปี 2567 ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะทั่วประเทศ (Facebook กระทรวงศึกษาธิการ 360 องศา, 2565) ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร และส่วนอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการวิจัยในชั้นเรียนตามลำดับ ส่วนด้านการวัดผลประเมินผลนั้นอยู่ที่ท้ายสุดก็เพราะการนำหลักสูตรไปใช้ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ยังไม่ถึงการประเมินผล ซึ่งจะต้องเรียนรู้ต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัชมัย ภัทรมานิต (2560) ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียน มัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น 6 อันดับ และแนวทางการบริหารงานวิชาการของแต่ละด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แนวทาง คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 2) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน แนวทางคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนในการสำรวจความต้องการทางด้านวิชาการของคนในชุมชนใกล้โรงเรียนอย่างน้อย 3 ชุมชน 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูนำผลงานวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา แนวทาง คือ ผู้บริหารควรดำเนินการสำรวจ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการแนะแนว การศึกษา แนวทางคือ ผู้บริหารควรประสานความร่วมมือกับครูภายในโรงเรียนทุกคน 6) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา แนวทาง คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนการประสานความร่วมมือกันของคนในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยใช้รูปแบบและเครื่องมือในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับศักยภาพพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบูรณาการหลักปัญหา 3 ประกอบด้วย ความต้องการจำเป็น (1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (2) ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา (4) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ (5) ด้านการนิเทศการศึกษา (6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายกระตุ้นให้ผู้บริหารนำเอาหลักการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 มาปรับใช้ในสถานศึกษา โดยการสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมการฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างประสบการณ์และนำไปพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนต่อไป

7.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นจัดอันดับได้ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 4) ด้านสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำหลักธรรมด้านจิตตามปัญหา มาบูรณาการให้เหมาะสม

7.1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัด ควรส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมในการจัดโครงการทางการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 จากการหาค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดเพื่อหาแนวการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้เห็นควรให้นำค่าที่ได้มาทำการพิจารณาในการบริหารงาน

เป็นอันดับต้น ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนควรกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมาย ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 0.30 ขึ้นไป ควรนำมาพัฒนา โดยเฉพาะค่า PNI ที่สูงที่สุดจะต้องนำมาพัฒนาเป็นอันดับต้นๆ โดยเรียงตามลำดับตามค่า PNI

7.2.2 จากผลการวิจัย สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการดำเนินการเพื่อการบริหารงานวิชาการต่อไป หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการร่วมมือกันกำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องแต่ละบริบทของแต่ละสังกัด ซึ่งจะทำให้การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาเกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพต่อไป

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

7.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา

7.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา

8. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ขวัญข้าว ชุ่มเกษรกุลกิจ. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา**. 13(2). 80-94.
- ธัมย์ ภัทรมานิต. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา**. 12(2). 445-462.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2557). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด.
- วิมลพร สุวรรณแสนทวี. (2560). การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนการกุศลของวัดใน **พระพุทธศาสนา ภาคอีสาน เขต 1**. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5. ขอนแก่น : วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 190-201.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2565). **รายงานประจำปี 2565**. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.

- สิทธิชัย นิลเขียว, เอนก ศิลปะนิลมาลย์. (2565). **แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- Heather Fry, Steve Ketteridge and Stephanie Marshall. (2009). **A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education: Enhancing Academic Practice**. 3rd ed. New York : Taylor & Francis.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research. **Activities Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607-610.
- Rotherham, A., & Willingham, D. (2009). 21st century skills: The challenges ahead. **Educational Leadership**. 67(1). 16-21.